

STORTINGET

Representantforslag 70 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken, Arne Nævra,
Kari Elisabeth Kaski og Freddy André Øvstegård

Dokument 8:70 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Kari Elisabeth Kaski og Freddy André Øvstegård om å stille retursaker som berører barn og unge asylsøkere med lang oppholdstid, i bero frem til det er gjort presiseringer i regelverket om oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er et akutt behov for å stille retursaker om lengeværende barn og unge i bero frem til det er gjennomført en uavhengig utredning av Utlendingsnemndas praksis i slike saker.

Norge har et regelverk som skal sikre at det tas særlige hensyn til lengeværende barn i utlendingssaker. Til tross for dette er det stadig eksempler på saker som får helt urimelige utslag når det gjelder avveiningen mellom hensynet til barnets beste, sterke menneskelige hensyn og innvandringsregulerende hensyn.

Dette er aktualisert med saken til Mustafa Hasan, som kom til Norge som 6-åring og har vært her siden. Han har nylig fylt 18 år og har fått utreisefrist 7. desember 2020.

Ved ankomst til Norge i 2008 oppgav moren til Mustafa Hasan å være palestiner, noe hun opprinnelig er, men etter ekteskap med en jordaner ble hun statsborger der. Disse forholdene førte til flere runder i retten. Ingen av disse forholdene kan barna klandres for.

Saken har nå pågått i 13 år. Mor ble syk og klarte ikke å ta hånd om sine barn, selv med hjelp fra barnevernet. I desember 2017 fikk familien endelig avslag fra Borgarting lagmannsrett. Mor rømte med lillesøster til Tyskland og senere til Jordan, mens storebror Abdel og Mustafa ble etterlatt alene i Norge.

Mustafa har gått på norsk skole siden han begynte i 1. klasse, og har bare et halvt år igjen av videregående skole. Han ser på Norge som sitt hjemland, kan verken lese eller skrive arabisk og har ingen forutsetninger for å kunne fortsette sin skolegang eller komme ut i arbeidslivet i Jordan.

Etter at Mustafa fylte 18 år, har han vært under ettervern fra barnevernet. Etter loven skal han behandles som mindreårig, noe som ikke har blitt vektlagt hos Utlendingsnemnda (UNE). UNE mener derimot at forholdene i Jordan ikke er relevante, ettersom han nå er myndig.

Hans bror Abdel har fått opphold på grunn av sterke menneskelige hensyn og lang botid i Norge, mens Mustafa, som har vært i samme situasjon, har fått avslag. UNE vedgår i sakspapirene at han har sterk tilknytning til Norge, men at innvandringsregulerende hensyn må gå foran barnets beste.

Det ble 8. desember 2014 gjort endringer i utlendingsforskriften § 8-5 (varig ordning for lengeværende barn) med det formålet at barnets beste skulle bli tillagt større vekt enn etter tidligere praksis.

Ved vurderingene av sterke menneskelige hensyn etter utlendingsloven § 38 skal barns tilknytning til riket tillegges særlig vekt. Lengden av barnets opphold i Norge, sammenholdt med barnets alder, skal være et grunnleggende hensyn. Videre skal blant annet følgende vektlegges:

- a) barnets behov for stabilitet og kontinuitet,
- b) hvilket språk barnet snakker,
- c) barnets psykiske og fysiske helsesituasjon,
- d) barnets tilknytning til familie, venner og nærmiljø i Norge og i hjemlandet,
- e) barnets omsorgssituasjon ved retur, og
- f) den sosiale og humanitære situasjon ved retur.

Etter utlendingsloven § 38 fjerde ledd skal også innvandringsregulerende hensyn vurderes. Som tungtveiende innvandringsregulerende hensyn regnes blant annet om barnets foreldre aktivt har motarbeidet avklaring av egen identitet etter ankomst til landet, og om de har begått alvorlige straffbare handlinger.

Jo sterkere barnets tilknytning etter første ledd er, desto mer skal det til for å legge avgjørende vekt på innvandringsregulerende hensyn. Ved avveiningen mot innvandringsregulerende hensyn skal et avslag være forsvarlig ut fra hensynet til barnets beste.

Saken til Mustafa Hasan viser at til tross for at intensjonen med endringene i 2014 var at barnets beste skulle veie tyngre, får innvandringsregulerende hensyn i altfor mange saker avgjørende vekt.

Det er i tillegg en utfordring at alder ikke tillegges vekt i saker som gjelder ungdom som har fylt 18 år, men som fortsatt er sårbare på grunn av ung alder.

Saken til Mustafa Hasan viser at det er behov for å stille saker som berører barn og unge asylsøkere med lang oppholdstid, i bero inntil en har gjennomført en uavhengig utredning av Utlendingsnemndas praksis i disse sakene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen stille alle retursaker som gjelder lengeværende asylsøkende barn, i bero frem til det er gjennomført en gjennomgang av Utlendingsnemndas praksis i disse sakene, herunder om barnets beste, barnets oppholdstid og humanitære hensyn vektet i tråd med lovgivers intensjon. Sakene som stilles i bero, må inkludere personer med lang oppholdstid som har fylt 18 år etter 1. januar 2019.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til barnets beste tillegges tilstrekkelig vekt i saker om tilbakekall av oppholdstillatelse, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 3.
3. Stortinget ber regjeringen presisere regelverket om oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket for å sikre at alder tillegges vekt i saker som gjelder ungdom som har fylt 18 år, men fortsatt er sårbare på grunn av ung alder og at de er i barnevernets omsorg. Det vises til ordningen i barnevernet med rett til ettervern fram til fylte 25 år, med virkning fra januar 2021.
4. Stortinget ber regjeringen igangsette en uavhengig utredning av hvilke innvandringsregulerende hensyn som er gjeldende, hvordan disse hensynene blir bestemt, hvordan de anvendes i utlendingssaker, og hvordan de vektet mot hensynet til barnets beste. I utredningen må det vurderes om skjønnsbestemmelsene i regelverket ivaretar hensynet til likebehandling og kontradiksjon sett i lys av UNEs organisering og den enkelte nemndleders uavhengighet.

1. desember 2020

Karin Andersen

Lars Haltbrekken

Arne Nævra

Kari Elisabeth Kaski

Freddy André Øvstegård